

SAK 26/2022

REGULERING AV HØSTING AV RØDÅTE I 2023

1. SAMMENDRAG

Fiskeridirektoratet foreslår å videreføre grunntrekkene i reguleringen med en kvote som i all hovedsak må fiskes utenfor 1000 meters dybdekote.¹

I gjeldende regulering er det satt av 3000 tonn av en totalkvote på 254 00 tonn som konsesjonsinnehaverne kan høste kommersielt mellom 1000 meters dybdekote og grunnlinjene. I tillegg er det satt av 5500 tonn rødåte til forsøks- og forskningsformål.

Det var ingen høsting på de kommersielle konsesjonene i 2020 og 2021, og det har bare vært høstet et minimalt kvantum i 2022. For å legge til rette for at konsesjonsinnehaverne skal kunne utvikle den fangst- og leteteknologi som er nødvendig for å videreutvikle høstingen av rødåte, har Fiskeridirektoratet bedt Havforskningsinstituttet om å vurdere hvorvidt det er vitenskapelig grunnlag for en økning av den kystnære kvoten innenfor 1000 meters dybdekote, samt en adgang for konsesjonsinnehaverne til å høste et kvantum rødåte mellom grunnlinjene og fjordlinjene.

2. REGULERING AV HØSTING AV RØDÅTE

Etter flere år med forsøkshøsting, innførte Nærings- og fiskeridepartementet i 2019 en konsesjonsordning for å drive rødåtetråling, og fastsatte en reguleringsforskrift for høstingen med totalkvote og områdekvoter.

Fiskeridirektoratet fikk i mars 2019 i oppdrag av Nærings og Fiskeridepartementet å lyse ut og tildele avgrensede rødåtetråltillatelser. Mandatet var tildeling av inntil 5 tillatelser i hver av kategoriene 1 og 2, jf. konsesjonsforskriften §§ 2-26- og 2-27.

Kategori 1 var forbeholdt virksomheter som ble gitt unntak fra aktivitetskravet i medhold av deltakerloven § 6 tredje ledd første punktum. Kategori 2 var forbeholdt virksomheter med aktive fiskere. Formålet med tildelingene var å legge til rette for utvikling av kommersiell høsting av rødåte, samt legge til rette for norsk industriaktivitet og norske arbeidsplasser.

Etter å ha lyst ut tillatelsene ble det i første omgang tildelt 3 tillatelser i kategori 1 og 5 i kategori 2. I klagerunden besluttet departementet at de 2 gjenværende tillatelsene i kategori 1 skulle overføres til kategori 2. På denne bakgrunn tildelte direktoratet ytterligere to tillatelser i kategori 2.

Samlet ble det altså truffet vedtak om tildeling av 10 avgrensede rødåtetråltillatelser (7 i kategori 2 og 3 i kategori 1). Tildelingene ble gjort endelige i september 2020.

For 2020 ble det fastsatt en totalkvote på 254 000 tonn i Norges økonomiske sone utenfor 1 000 meters dybdekote nord for 62°N og vest for 24 °Ø, i fiskerisonen ved Jan Mayen

---

¹ Dybdekote er en kjent benevnelse på kart, som brukes for å beskrive høyder/dybder. 1000 meters dybdekote beskriver en linje på kartet som markerer 1000 meters dybde i havet.

utenfor 12 nautiske mil fra grunnlinjene og i internasjonalt farvann i Norskehavet, dvs. NEAFC RA 2 (XNS). Av totalkvoten på 254 000 tonn kan 3 000 tonn høstes i området mellom grunnlinjene i Norges økonomiske sone og 1 000 meters dybdekoten nord for 62°N og vest for 24 °Ø.

Totalkvoten på 254 000 tonn er basert på en stående biomasse av rødåte på 33 millioner tonn i Norskehavet. Kvotefastsettelsen for rødåte er i stor grad basert på et tilsvarende resonnement som for kvotefastsettelsen i krill-reguleringen i Antarktisk ved at elementene i kvotefastsettelsen for de to artene er samsvarende. Dette, inkludert arealbetraktning i Norskehavet, gir en totalkvote på 254 000 tonn inkludert internasjonalt område i Norskehavet. Kvoten på 3 000 tonn i Norges økonomiske mellom grunnlinjene og 1 000 meters dybdekoten nord for 62°N og vest for 24°Ø, er fastsatt på bakgrunn av et forsøksfiske gjennom mange år og en føre-var tilnærming i de kystnære områdene, der sannsynligheten er størst for innblanding av egg, larver og yngel. På det tidspunktet kvoten på 3000 tonn ble fastsatt anså man heller ikke at det var behov for noe større kystnært kvantum. Kvotefastsettelsen for raudåte, både totalkvoten og i de kystnære områdene, er basert på en tilnærming med stor grad av føre-var holdning.

Denne kvote- og områdereguleringen har vært videreført i 2021 og i 2022.

3. ORIENTERING OM DELTAKELSE I HØSTINGEN ETTER DE KOMMERSIELLE KONSESJONENE

Under følger en oversikt over fangstene av rødåte de siste fire årene.

Tabell 1: Fangst av rødåte i perioden 2019-2022

	2019	2020	2021	2022
Fangst (tonn)	352	0	1 156	1 335

Kilde: Fiskeridirektoratets landings og sluttседeldata per 24. oktober 2022

Det var ingen høsting av rødåte med de kommersielle konsesjonene sesongen i 2020 og 2021 (sesongen er tradisjonelt fra begynnelsen av mai til midten av august). I 2020 var det rederier som ikke hadde leveransmuligheter, dvs. ingen interesse hos foredlingsanlegg som rederiene har hatt avtale med. Andre rederier hadde ikke rukket å «komme i posisjon» dvs. anskaffelse av utstyr og rigging av fartøy for å starte høsting. Som årsak til dette siste nevnes at tildelingen av tillatelsene kom sent.

I 2021-sesongen har to fartøy fisket på Calanus As sin forsøksstillatelse, og årskvantumet på vel 1 156 tonn er det nest største kvantumet i noen tidligere år. Begge disse fartøyene har drevet med høsting av rødåte på kontrakt for Calanus AS i flere år. De to fartøyene er også tildelt kommersielle konsesjoner. I 2022 er det høstet 200 tonn på konsesjonene. Det resterende kvantumet er høstet på Calanus As sin forsøksstillatelse.

Tildelingen av de kommersielle konsesjonene var begrunnet i at forsøkshøstingen har foregått gjennom mange år, og at man gjennom denne høstingen har opparbeidet mye kunnskap om denne ressursen. For å utvikle videre kunnskap om høstingen, om konservering og om

produksjon anser man seg best tjent med å legge til rette for at flere aktører kan delta. Dette var også hoved-ideen bak forvaltningsplanen for rødåte som ble publisert av Fiskeridirektoratet i 2016. På bakgrunn av dette og den til nå manglende deltakelsen, sendte Nærings- og fiskeridepartementet en bestilling til Fiskeridirektoratet i forbindelse med reguleringsmøtet høsten 2021 hvor direktoratet ble bedt om å undersøke nærmere hvorfor fartøyene med kommersielle konsesjoner ikke har deltatt i høstingen. Fiskeridirektoratet sendte ut en forespørsel til alle rederiene som har kommersielle konsesjoner hvor rederiene ble bedt om å bekrefte eller avkrefte mulige årsaker til at de ikke har deltatt. Det dominerende inntrykket fra denne undersøkelsen er at mange ønsker å få til en kommersiell høsting. Utfordringer knyttet til utvikling av fangstteknologi for oseanisk høsting og vansker med å få til gode leveringsavtaler med mottaksanlegg synes å være de største hindringene for konsesjonsinnehaverne. I tilbakemeldingene pekes det bl.a. på at den dominerende stillingen til en av aktørene for fangst, prosessering og marked, er uheldig. Dette gjelder også patentert fangstredskap som er utviklet gjennom mange år med prøvehøsting. Dette har skapt utfordringer for de andre aktørene.

Oppsummering fra spørreundersøkelse ble sendt til Nærings- og fiskeridepartementet den 8. februar 2022.

4. REGULERINGEN AV HØSTING AV RØDÅTE I 2023

4.1. TOTALKVOTE

Totalkvoten på 254 000 tonn er basert på en stående biomasse av rødåte på 33 millioner tonn i Norskehavet. Et tilsvarende resonnement som for kvotefastsettelsen i krill-reguleringen i Antarktisk i lag med en arealbetraktning i Norskehavet, gir en totalkvote på 254 000 tonn. Kvoten på 3 000 tonn i Norges økonomiske mellom grunnlinjene og 1 000 meters dybdekoten nord for 62°N og vest for 24°Ø, er fastsatt på bakgrunn av et forsøksfiske gjennom mange år og en føre-var tilnærming i de kystnære områdene, der sannsynligheten er størst for innblanding av egg, larver og yngel. Kvotefastsettelsen for raudåte, både totalkvoten og i de kystnære områdene, er basert på en tilnærming med stor grad av føre-var holdning.

Fiskeridirektoratet foreslår å videreføre totalkvoten på 254 000 tonn

4.2. DEN KYSTNÆRE KVOTEN INNENFOR 1000 METERS DYBDEKOTE

I gjeldende regulering av rødåtehøsting er det bare 3000 tonn av en totalkvote på 254 000 tonn som kan høstes av konsesjonsinnehaverne innenfor 1000 meters dybdekote. Reguleringen gir ikke konsesjonsinnehaverne adgang til å høste rødåte innenfor grunnlinjene. Av avsetningen på 5500 tonn rødåte til forsøks- og forskningsformål, som kan høstes der hvor dette anses biologisk forsvarlig og formålstjenelig, er 5000 tonn tildelt Calanus AS i medhold av tillatelse av 15. juni 2017. Tillatelsen gir Calanus AS adgang til å høste hele kvantumet innenfor 1000 meter dybdekote, hvorav inntil 1000 tonn kan høstes mellom grunnlinjene og fjordlinjene uten ytterligere avgrensning i rom eller tid. Tillatelsen til Calanus AS gjelder ut 2022, og Fiskeridirektoratet har avslått søknad fra Calanus AS om å videreføre tillatelsen.

Avslaget er ikke biologisk begrunnet, men begrunnet i at det er innført en konsesjonsordning som forutsetter at retten til å høste skal ligge hos konsesjonsinnehaverne. Avslaget er påklaget og ligger nå til behandling hos Nærings- og Fiskeridepartementet.

Uavhengig av om denne tillatelsen blir videreført eller ikke, vil det være nødvendig å øke kvantumet som konsesjonsinnehaverne kan fiske innenfor 1000 meters dybdekote og også gi konsesjonsinnehaverne en begrenset adgang til å høste mellom grunnlinjene og fjordlinjene av hensyn til å kunne utvikle fangst- og leteteknologi.

I prosjektrapporten som Havforskningsinstituttet utarbeidet i 2016 som et vitenskapelig bakgrunnsmateriale til forvaltningsplanen for rødåte, vurderes det som forsvarlig å fastsette en kvote innenfor 1000 meters dybdekote på 10 000 tonn uten noen ytterligere reguleringstiltak.

Fiskeridirektoratet har bedt Havforskningsinstituttet om å foreta en oppdatert vurdering av de biologiske effektene av å øke den kommersielle kvoten innenfor 1000 meters dybdekote fra 3000 tonn til 10 000 tonn, og komme med en tilråding, basert på det kunnskapsgrunnlaget vi har i dag.

En økning av kvoten for konsesjonsinnehaverne innenfor 1000 meters dybdekote, sammenholdt med en videreføring av Calanus sin tillatelse vil innebære at 15 000 tonn kan fiskes innenfor 1000 meters dybdekote (i tillegg kan de gjenstående 500 tonn avsatt til forsøks- og forskningsformål tildeles innenfor 1000 meters dybdekote).

Fiskeridirektoratet har bedt Havforskningsinstituttet om å foreta en vurdering av om det også er forsvarlig å tildele 15 000 tonn innenfor 1000 meters dybdekote med den reguleringen vi har i dag eller med ytterligere reguleringstiltak. Endelig er det bedt om en vurdering av om det er forsvarlig å tildele et større kvantum mellom grunnlinjene og fjordlinjene.

Dersom rådet fra Havforskningsinstituttet tilsier det, vil Fiskeridirektoratet foreslå å oppjustere kvoten som kan fiskes innenfor 1000 meters dybdekote og i tillegg foreslå å gi konsesjonsinnehaverne adgang til å høste mellom grunnlinjene og fjordlinjene.

4.3. PRØVETAKING OG FELTSKIFT

Etter gjeldende regulering må alle fartøy som deltar i høsting av rødåte følge den til enhver tid gjeldende protokoll for prøvetaking av innblanding av fiskelarver og fiskeyngel som er fastlagt av Havforskningsinstituttet.

Fiskeridirektoratet foreslår å videreføre denne bestemmelsen, men med en tilleggspresisering om at det er rederiet som må bære kostnaden med opparbeidelse av prøver.

Etter gjeldende regulering er det krav om feltskift dersom prøvetaking viser at rødåtefangsten har over 10 % innblanding av fiskelarver og fiskeyngel uavhengig av fiskeart. Dette gjelder for hvert enkelt trålhal. Med feltskift menes endringer i fartøyets geografiske posisjon eller justering av fiskeredskaper som er egnet til å hindre ulovlig innblanding. Fartøy som fisker rødåte og rapporterer sin aktivitet gjennom ERS vil automatisk dokumentere feltskifte med innsending av DCA.

Fiskeridirektoratet foreslår å videreføre denne bestemmelsen.